

З ТАБОЮ, ПАРТЫЯ!

Жоным раз, аглядаючы велічыня здабыткі нашай рэспублікі за гады Саветскай улады, бачачы яе гарады і вёскі ў новым убранні і характэрна, думачы аб яе людзях, якія выйшлі на такі шырокі жыццёвы прастор і зрабіліся самадзейнымі гаспадарамі свайго лёсу, мы поўніліся патуждзім вялікай радасці і горадзі. І мігвольна ў такі часны рэздуму пытанне сама ў сабе: дзякуючы чаму ж усё гэта так сталася, хто ж гэта прывёў народ да такіх вышніх магчымасцей і культуры, даблесці і славы?

Якая гэта сіла ў змрочныя часы старога ладу абудзіла людзей, пакрыўдзёных ваямі, заняволеных і забітых, агуравала іх і, асвятляючы ім шлях, павяла наперад, да свабоды і святла?

Якая гэта сіла навучыла людзей перабраць дрэвіны саматуждзім прадпрыемствам у валаты індустрыі, а вузкія сельскія палоскі — у шырокія і урадлівыя калгасныя палоскі?

Якая гэта сіла дапамагла людзям пазавідаць неуватца і галечы, стварыла ім спрыяльныя ўмовы для ўсебаковага духоўнага росквіту?

Якая гэта сіла правяла не адзінамі людзей праз грозныя ваяныя бурны, праз цяжкія аднаўдзельныя працы і ўпаўненне вядзе далей да новых перамог, да звышчых вышніх камунізма?

І з патуждзім горадзімі мы адказваем: партыя камуністаў! Так, гэта ёй мы абавязаны за ўсе свае поспехі і здабыткі, гэта дзякуючы ёй кіраванню і клопатам беларускі народ, які ўсе народы краіны Савецкай, дамагаючы такіх гістарычных перамог, да непанавальнасці змяніў аблічча свайго роднага краю. Толькі ў выніку кіраванні і арганізуючай ролі партыі камуністаў, дзякуючы яе лідарскаму генію, Беларусі, у мінулым пераважна этнаграфістам і аматарам выключнай экзатычнасці, зрабілася сучаснай дзяржавай з магутнай эканамікай і высокай культурай, выйшла на міжнародную арэну актыўнай дзейнасці. Сёння, калі Беларуская Саветская Сацыялістычная Рэспубліка ўступіла ў сорак першы год свайго існавання, мы адначасова гэта з патуждзім радасці і гонару, адначасова мы поўныя гарачых парыванняў да новых спраў, да новых пошукіў.

Партыя камуністаў заўсёды з'яўлялася і з'яўляецца наймацнейшай выказніцай думак і патуждзім савецкага народа, што мар і імкненні. У ходзе гістарычнага развіцця падыйшла наша краіна да новай вехі — вехі разгорнутага будаўніцтва камуністычнага грамадства. — І партыя, уладзіваючы і разумеваючы жадаванні і парыванні народнага, распарадзіла праграму нашага далейшага поспеху наперад, кіла савецкіх людзей на новы тытэжныя працоўны пошукі. Хутка збярэцца ў Маскву XXI з'езд КПСС. Пытанне, якое разгледзіць і вырашыць ён — кантрольныя лічымы разлічкі народнай гаспадаркі СССР на 1959 — 1965 гады — хвалюе кожнага чалавека ў нашай краіне, а таксама мільёны людзей за яе межамі. І гэта зразумела чаму. Ажыццяўленне сямігадовага плана, які намачае, — гэта вырашэнне многіх новых важных праблем жыцця савецкага народа, гэта далейшае павышэнне ролі і аўтарытэту нашай краіны на міжнароднай арэне.

Да з'езду роднай Камуністычнай партыі працоўных Беларусі разам з чэстам савецкім народам падыходзіць, як да вялікай радаснай падзеі, яна імажваючы свае поспехі на заводах і будынях, у калгасах

і саўгасах, у даследчых лабараторыях і творчых арганізацыях. Праблема сямігадовага плана яны гораца абмяркоўвалі на сваіх сходках. Аб гэтых жыццёвых важных праблемах тысячы працаўнікоў казалі сваё ўсхваляванае слова на старонках перыядычнага друку. Кантрольныя лічымы гораца абмеркаваны на партыйных сходках і канферэнцыях. Гэтаму пытанню прысвячае сваю работу і XXIII з'езд Кампартыі Беларусі, які сёння адкрываецца ў Мінску.

Велічыня мэты і задачы ставіць партыя камуністаў перад рабочым класам і калгасным селяніствам нашай краіны, перад народнай інтэлігенцыяй. У змаганні за далейшы прагрэс эканамікі Савецкай Радзімы, за новы росквіт духоўных сіл нашага народа пачэснай ролі адводзіцца шматлікай арміі работнікаў культуры, дзелам літаратуры і мастацтва.

Наша партыя заўсёды ўскладала вялікія надзеі на творчых работнікаў, лічычы іх сваімі першымі памочнікамі ў справе камуністычнага выхавання працоўных. І на гэты высокі давер майстры сацыялістычнай культуры заўсёды адказвалі самадзейнай натхнёнай працай. На ўсіх этапах жыцця Савецкай краіны яны стваралі патрубны народны творы, неслі ў народ перадавы ідэі нашага часу, выходзілі сваімі творамі цэлыя пакаленні савецкай моладзі.

З асаблівай сілай гучыць сёння, на пачатку велічнай сямігадовай праграмы новага савецкага будаўніцтва, заклік партыі да творчых работнікаў: мацней сувязь з жыццём народа! Савецкім людзям, якія сямілітымі крокамі рушылі ў новы будаўнічы пошук, патрубна яшчэ больш высокай, высокамастацкай творчэсці, якая б вуцільна жыць і працаваць, якая б дапамагла пераадолець разнастайныя цяжкасці і больш упэўнена і паспяхова крочыць наперад. Дастойна адказаць на новыя запатрабаванні народна і пачэсна абавязак майстроў нашай культуры!

Сёння мы адін дзесяць літаратуры і мастацтва не можа абыхацца пазірала на тое, што робіцца навокал яго ў жыцці. Ён павінен быць у гучышчы людзей, уважліва выслушваючы жыццёвыя працы, людзей — творцаў новага, павінен скажаць сваё ўсхваляванае слова аб усім бачаным і чутом. Гэта ж вялікае шчасце і высокі гонар — расказаць у творы аб сваіх гераічных сучасніках, аб людзях, якія заваявалі высокія ўражкі, узводзілі новыя гіганты індустрыі, пракадвалі шляхі ў касмічныя прасторы, здзіўляючы сваёй працай і мужнасцю ўвесь свет. Творца аддзяваць — гэты высокародны вобраз сучасніка, неслы сваё творчасць у масы, узячыць народ на барацьбу да новых поспехі ў будаўнічым камунізма — ганарнае прызнанне работнікаў літаратуры і мастацтва, усёй нашай культуры.

З радасцю і горадзім аглядаючы прайшлыя нашай краіны шляхі, бачачы яе ў цудоўным характэрна і славе, у паўнене сіл і імкненні наперад, мы думаем аб роднай Камуністычнай партыі — той партыі, дзякуючы генію якой так многа далі дзякуючы і здабыткі. Гэта з табой, партыя, мы выйшлі з цемры і няволі, перамаглі палчымі ворагаў, пабудавалі магутную сацыялістычную дзяржаву. З табой і пад тваім мудрым кіраваннем, партыя, мы ідзем сёння ў новы будаўнічы пошук. Поступім нам у заўтрашні дзень, велічыня — і велічыня перамогі чакаюць нас наперад!

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАў БССР

№ 4 (1330) | Серада, 14 студзеня 1959 года | Цана 40 кап.

Сяргей ГРАХОЎСКИ

Калі дарогі лютая зіма
Завяла сьнежнымі сьнягамі,
Пачулі мы, што Леніна няма,
А ён між нас, а ён заўсёды з намі.

І партыя, гуртуючы рады,
Гуртуючы аддана і адвагу,
Нас павяла у грозныя гады
Пад ленымскім непераможным сцягам.

Калі з тупых абразьў кулак
Стралаў і ночы ў першых
трактарыстаў,
Цягло і мужнасць ленынскай рукі
Ачулі мы у сіце камуністаў.

Камуністы

Мы з імі секлі тоўстыя камлі,
Драбілі вазам бераг камуністы.
Заўсёды нас на пошукі ваяі
Ададныя народу камуністы.

Мы ставілі на бачне гарады,
Тайгу ваялі з грукатам і сьвістам,
Кавалак хлеба і галечы ваяды
Заўжды дзялілі з намі камуністы.

Калі з работы баявой трубой
Мы на пошук пакікалі гарністы,
Радзіму заслянячы сабой,
Выходзілі наперад камуністы.

Дасантнікі, сапёры, маракі,
Адажныя пілоты і танкісты,
І пеханіцы мужныя палкі
Былі душой і цэлам камуністы.

Мы зноў абудавалі гарады,
Засяялі зямлю насеннем чыстым.
Ідуць правафанговымі заўжды
У нашай спорнай працы камуністы.

Яны жывуць ужо ў наступным дні,
Яны глядзяць на бераг прамяністы,
Дзе камунізма сьвечыцца агні,
Куды вядуць Айчыну камуністы.

Каб новы дзень хутэй прышоў,
Праэрысты, сонечны, жадамы,
Навекі сарпан і душой
З табой мы, партыя, з'яднамы.

Дарога да святла

І. МІКУЛОВІЧ, сакратар Гродзенскага абкома КПБ

В А ГНОВАХ буржуазна-панаваўшай Польшчы араноўныя Гродзеншчыны пераілі базілітаным нацыянальным праціёт. Беластонкі павода Асташэўскі ў наступных словах выказаў адносіны дзяржаўных органаў да беларускага насельніцтва:

«...Мы жадаем і настойліва патрабуем, каб гэты нацыяналістычны мейсашчэ думала па-польску, і ўзамен мы ёй нічога не дамо і нічога не зробім... Мы павіны перамагчы старадаўнюю беларускую культуру...»

У адказ на сьмергу аб закрыцці беларускай школы ў Скідэві, польскі міністр асветы Скудзіскі заявіў у сямей:

«Запэўнюю вас, панове паслы, што праз якіх дзесяць год вы і са сьвечкай не знойдзеце ніводнага беларуса...»

Гэтай сваёй мэты пісцучыкі імкнуліся дасягнуць шляхам ліквідацыі беларускіх культурных устаноў (і яны іх ліквідавалі), выкарачаны аніваюць да ўсёго не польскага. Вячымі гістарычным фактам калі ў лістападзе 1932 г. да міністра дзяржаўных спраў Польшчы Бека падыйшоў карэспандант французскай газеты «Ілі парызьен» і сьпістаў у яго, чаму ў Польшчы закрылі апошнія беларускія школы, дык Бек адказаў:

«Мы закрываем беларускія і адкрываем польскія школы таму, што беларусы — адсталы і дзікі народ, а яго мова і культура таксама адсталыя...»

Паны на тэрыторыі Гродзеншчыны праводзілі лютую палітыку панаваньня і акаліччаныя беларускага народа. Многія пасады маглі заняць толькі той, хто прыме каталіцкую веру. У школах вучыліся ладзілі, што яны не беларусы, а палкі, хоп і размаўляючы на «іро-стай» мове.

Панаваньне ішла нават праз царкву. Міраналіт Варшавскі і Валенскі Дзіяні, б'ючы паклонны перад панскім урадам, выдзі распараджэнне панаў чытаць проповедзі і сьпіваць малітвы ў царквах і саборах толькі на польскай мове.

У вёсках панавала страшная цемра. Забавоны, шаптуны і знахры ваядзілі сьвядомасцю людзей. На гэта былі свае прычыны — візіт хворыга да доктара каштаваў лічы злотых. Каб зарабіць гэтыя грошы, патрубна было прадаць прыкладна сто яек! За аперанцыю апендыцыту треба было плаціць 90 злотых. І працоўны народ ішоў да знахароў.

У вёсках Гродзеншчыны ў той час нальчыны распаўсюджаны былі пияства і панажолчцына. На ўсё гэта паліцыянты мала звярталі ўвагі.

Знаёмчыся пільна з гэтымі ма-тэрыяламі, часам дзіву даемца, як гэта ў дзвядцятых стагоддзі маглі адбывацца такія рэчы. Вось адзін з прыкладаў.

Каб адлічыць увагу селяні і рабочых ад гаралкі, Камуністычная партыя Заходняй Беларусі аб'явіла байкот алкагольным напіткам. Такое мерапрыемства не сьпадабалася панам. Адыўчы такі выпадак. Жы-ніўся ў Скідэві падпольшчык Ві-талі Сіты з дзюльчын Лубой Зор-кай. Як дзецілічаны камуністы

Віталі Сіты справіў вяселле без гаралкі і вось, назаўтра Сітыга з малодзі жонкай паваялакі ў пастаруха, як самых злыхых злачы-нцаў.

«Вы чаму на вяселлі не пілі гаралкі і не давалі піць сваім гасцям? — строга дачыталіся ў ма-ладзі паліцыянты, пагражаючы гумавымі дубінікамі.

Камунітары, як кажучы, непатра-бны! Панаў треба было трымаць народ у цемры, а п'янства тут самы надзейны спадарожнік. Але людзі першы, што будзе свята і на іхняй вуліцы. Гэту веру ў яе падтрым-лівала Камуністычная партыя, яна і ўзнімала масы на барацьбу з па-намі. Народ змагаўся.

У ВЕРАСНІ 1939 г. сонца свабоды ўзышло над пры-лежнай Заходняй Беларусі. Мінска не так багата часу, але як многа зроблена. Створана шыро-кая сетка вышніх і сярэдніх школ, культурна-асветных устаноў. Звернемся да агляду. У Гродзенскай вобласці ў сучасны момант працу-юць 1380 школ, у якіх вучыцца каля 130 тысяч чалавек, ды яшчэ адкрыта 177 вчэрных школ рабочай і сельскай моладзі.

У аддзельных трох вышэйшых навуцальных устаноў культуры вобласці больш трох тысяч студэн-таў, з іх пераважна большасць — ураджэнцы былой Заходняй Белар-усі. Напрыклад, у медыцынстве іх — аж 90 працэнтаў!

З 434 калгасаў Гродзеншчыны 391 радыёфікаваны! На вобласці на-дзе самі адна мадырафонка або лічмавы прыёмнік! Вось паўго-да ўжо, як у нашай вобласці па-дрыхнаць тэлебачанне. Тэлеперада-чы гучаць некалькі тысяч кал-гаснікаў Навагрудзкага, Слонімска-га, Радунскага і Іўеўскага раёнаў!

У Гродзенскай вобласці шырокая сетка культурна-асветных: драма-тычны тэатр, сем музычных школ, чатыры музеі, 754 дамы культуры і хаты-чытальні. На паліцах 716 бібліятэк налічваецца аж два міль-ёны кніжак! Калгасы вобласці па-будавалі 203 драбнапрадукцёвыя клубы і яшчэ ўзводзіцца 50 новых клубоў.

Партыйныя органы штогодзіна кі-руюць работай устаноў культуры. Гродзенскі абком партыі ўраджэнцы спараваў абласную Упраўленне культуры, а Ільскі гарком — парты-і абмеркаваў пытанні кіраваньня сельскімі культурна-асветнымі. Ана-ліцкія пытанні абмеркаваны на пленумах і пасяджэннях бюро ў гар-радскіх камітэтах і райкомах КПБ, а таксама на сходах партыйных ар-ганізацый. Усё гэта лічыць больш актыўнавава культурна-масавую работу сярод насельніцтва ў гарадах і на вёсцы.

У нас ёсць многа добрых культ-асветных устаноў, якія сталі сапраўды-мі асяродкамі культуры на вёсцы. Вырасла многа ініцыятыўных і адольных работнікаў. Гэта ў пер-шую чаргу дырэктар Усялюбскага сельскага Дома культуры тав. Пат-ронка, дырэктар Навагрудзкага До-

ма культуры тав. Сартакіў, агля-чыца Статкоўскай сельскай бібліят-экі Калодзіцкага раёна тав. Клімо, дырэктар Дабравольскага Дома культуры тав. Дудзіна, агля-чыца Лютыўскай сельскай бібліят-экі Ваўкавыскага раёна тав. Ян-кова і шмат іншых.

Пераданыя работнікі культурна-асвет-нага Гродзеншчыны толькі за апошні год правалі многа каштоў-ных мерапрыемстваў. У калгасах, у гарадах Гродзеншчыны правядзе-ны сотні сустрач з удзельнікамі Вя-лікай Айчынай ваяны, з пісьменні-камі Беларусі, канферэнцыі чыта-чэў, выступленні канцэртных бры-гад і лектараў і г. д.

Небылы размах атрымала ў нас мастацкая самадзейнасць. З-ўсім нядаўна арганізавалі Гродзен-скі гарадскі ансамбль песні і тан-ца, сімфанічны аркестр, шматгалос-ныя хоры ў калгасах «Расія», «Ленінскі шлях», «Уперэд». У нас намяла добрых калгасных духавых аркестраў і клубоў, якім пазайдро-нілі б жыхары горада.

Радуючы поспехі мастакоў і скульптараў Гродзеншчыны, а так-сама поспехі нашых лісьменнікаў, якія выдалі ўжо другую кніжку альманаха «Неман». Нядаўна вый-шаў у свет надрукаваны ў аблас-ной друкарні зборнік песняў мясцо-вых кампазітараў «Родны край». Усё гэтыя факты сведчаць, што культура на Гродзеншчыне за апошнія гады перажывае небывалы размах.

РАСЦЕ НАША краіна, а з ёю разам растуць і людзі, найва-жнейшая культурная іх за-патрабаванні. Вялікія змены адбу-дуцца ў развіцці культуры на Гро-дзеншчыне ў новай сямігады. План будаўніцтва культурна-асветнага на 1959—1965 гады на вобласці на-дзельчы валікі. На працягу блі-жэйшых год мяркую пабудавань-рад новых кінааўтараў у Слоніме на 300 месц, у Ваўкавыску і На-вагрудку — на 500—600 месц кожны і шырокакрыны кінааўтар на 800 месц у Гродна.

Ужо ў 1963 г. у Гродна будзе пабудавана магутная талестанцыя з двухсотметравай мацяй. Тэлепера-дача змогуць глядзец ва ўсіх раён-ных Гродзенскай вобласці. Акрамя таго будзе пабудавана радыёраён-ная лівія Мінск — Брэст з адхіль-нем на Гродна, якая забяспечыць прыём Масквы і іншых тэлеаўтараў саюзных рэспублік. У кожным кал-гасе будзе добры клуб і стацыя-нарная кінааўтанюка. Кожная вёс-ка атрымае радыё.

На маю думку, сістэма зарплаты работнікам устаноў культуры ўста-ноў. Яна не адпавядае запатраба-ваным, якія пільна ставіцца да людзей гэтай прафесіі. Хіба ж можна міршава з тым, што да сё-няшнігата дзі работнікі дамоў куль-туры і хат-чытальні атрымліваюць зарплату ў сярэднім 400 рублёў за месіць? Мне думачца, Міністэрству культуры БССР час ужо прыняць адпаведныя захады, каб навесці поўны парадка. Сярод кадраў работ-

Вырабы Дрысенскай вышывальнай арцелі «XX год ВЛКСМ» славянца далаба за жезель раб-на. Абрэсу, парцелью фірлікі, са-шчыні і сукенкі з мастацкай ры-шыўкай, зробленыя ўмельцамі вы-шывальніцы вышывальніцы, ведаючы маскіяны, ленынградцы і жыхары іншых гарадоў краіны. Ідуць насустрэч XXI з'езду КПСС і 40-годдзю БССР, вышывальніцы далі звыш плана 1958 г. 220 высокамастацкіх вы-рабаў. Да юбілею рэспублікі па-раблена некалькі абрэсаў з белар-ускім арнаментам ружной вы-шывкі на спецыяльнаму заказу. Нядаўна брыгада лепшых вы-шывальніц арцелі ўдасцела высокага звання брыгады каму-ністычнай працы — камсамолка

Зора Бекіс, начальнік пэча рун-чой вышывкі Люба Арлоўская, камсамолка Федосіа Жыдэў-ска, Марыя Альхімічэвіч і Лілі Бубін за работай.

Фота С. Капелюк, Фатахроніка БЕЛТА.

Заўтра пачынаецца перапіс насельніцтва

...У кватэру заходзіць юнак. На яго гудзюць звышчэ невядомыя знаком, на якім паліцэйскі чырвоны эмалёў карта Радзімы.

— Сядзіце, — запрашае гаспадар кватэры. — Вы з перапіскага ад-дзела... Бачу па значку... — Паміж юнаком і служанкай І. Па-роўскай, што жыць у Мінску па ву-ліцы Кузьмы Чорнага ў доме № 7, дзівяваецца гутарка. І. Пароўскі расказвае пра сваю сям'ю, пра дзя-чкі, дзе працуюць яны...

Такія сустрачкі ў гэтыя дні можна было назіраць амаль у кожным доме сталіцы. Ды не толькі сталіцы... Заўтра пачынаецца Усесяюзны пера-піс насельніцтва. Гэта — вялікае ваянае мерапрыемства ў жыцці нашай дзяржавы. У сваім звароце да ўсіх рабочых, калгаснікаў, інтэ-лігенцыі, камсамольцаў і грамадзян на-шай рэспублікі Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі і Савет Мі-ністраў БССР адзначаюць, што да-дзены перапіс пакажыць, які змяні-ўся стан культурна-асветнага савец-кага чалавека, дапамогуць атры-маць дакладныя звесткі аб колькасці насельніцтва краіны.

Працоўныя Беларусі прымуць ак-тыўны ўдзел у правядзенні перапісу. Калі 30 тысяч рабочых, хатніх гаспадарынь, калгаснікаў і моладзі раз-ам з работнікамі Статскага на-праўлення выйдзе на ўчасткі а-б'яўленыя перапісу. Для тых, хто будзе праводзіць перапіс у аддаленых кутках, вылучаны карты, спісы на-селеных пунктаў. Усё па рэспублі-цы створана звыш 14 тысяч лічыль-ных участкаў.

У Намітэце на Ленінскіх праміях у галіне літаратуры і мастацтва пры Саветце Міністраў СССР

12 студзеня адкрыўся пленум Ко-мітэта на Ленінскіх праміях у галі- літаратуры і мастацтва 1959 года. Адкрыў пленум старшым М. С. Ціханав. Першае пасяджэ- было прысвечана папярэдняму гладу твораў літаратуры і ва, прадстаўленых на Ленінскіх праміях 1959 року работу секцыі камітэта

У бліжэйшы час ч прадгледзяць спектар работы скульптараў, музычных твораў, пр разгляду.

З гэтай мэтай у галерэй адкрываецца выстаў- су, скульптуры і графікі.

У нацыі студзеня камітэ- куе ў друку спіс работ, п- ім для далейшага абмеркаван.

Бібліятэцы — сорак год

Нядаўна Нараўлянская раёная бібліятэка адзначала вялікую па-дзю — сваё саракагоддзе. У гонар гэтага юбілею ў раённым Доме куль-туры адбыўся ўрачысты вечар, у падрыхтоўцы якога прынялі актыўны ўдзел і старэйшыя чытачы бібліятэ-кі.

На вечары быў заслушаны даклад «Нашай бібліятэцы — сорак год». За-тем выступілі старэйшыя і юныя чы-тачы.

Выступленне старэйшых чытачоў выклікала вялікую цікавасць у пры-сутных. Першы арганізатар раёнай бібліятэкі, пільна заахвочаны кульма-га тав. Рабоніч расказаў аб цяж-касцях, з якімі давялося ствараць бібліятэку сорак год назад. Настаў-ніцкая пенсіянерка тав. Кахненка, ста-рэйшая чытачка бібліятэкі, расказа-ла аб вялікай ролі кнігі як у асабі-стым жыцці, так і ў працы.

Чытачы шт. Шчэбета, Харламух, Ціхля, Кветны і іншыя выказалі па-дзяку работнікам бібліятэкі за чыста-і уважлівыя адносіны да іх запатраба-ванняў.

Лепшым чытачам і актывістам бібліятэкі былі падараваны кнігі. Па-спяхова прайшла на вечары літара-турная віктарыя на творах беларус-кіх пісьменнікаў.

А. АБРАМОВІЧ, загадчыца Нараўлянскай раён-най бібліятэкі.

Музычныя інструменты для сельскіх клубоў

Слуцкі раённы аддзел культуры набыў для сельскіх клубоў і хат-чы-тальні розных музычных інстру-ментаў і культурна-асветнага на суму 40 тысяч рублёў. Кулена 15 радыё, 9 гармоніяў, 6 баялаек, 4 гітары, 4 ваялікі баялыды. У ліч сьвяткавання 40-годдзя БССР радыё-«Мінск-58» павяліла на новы Дом культуры калгаса імя Кірава Казловіцкага сельсавета. Дому культуры перададзены таксама гар-

Радзімы, гармонікі, музычныя ін-струменты атрымаў Мядзельскі, Вісескі, Прошчыкі і іншыя сель-скія клубы.

Напярэдадні Новага года калгас імя Калініна Мядзельскага сель-савета набыў духавых інструментаў для аркестра на суму 10 тысяч руб-лёў. Набор інструментаў для духа-вога аркестра закупіў калгас «Па-мяць Ільіча». Пільна ў раёне ёсць 7 духавых калгасных аркестраў.

М. ТЫЧЫНА.

На гастролі ў сталіцу

У сувязі з 40-годдзем БССР адзі-н з вядучых тэатраў рэспублікі — Аляксандры тэатр імя Я. Купалы за-прошаны на гастролі ў Маскву. Дзя-рныя артысты выехалі ў сталіцу нашай Радзімы, дзе выступіць на сцэне Крамлёўскага тэатра.

Масквічан будуюць паказаны новыя п'есы «Людзі і д'яблы» К. Крапіва і «Дні нашага нараджэння» І. Ме-лежа.

Пленум Саюза мастакоў Беларусі

Два дні праходзіў у Мінску пленум Саюза мастакоў Белар-усі, прысвечаны 40-годдзю КПБ і БССР. У памашанні Таварыства дружбы і культурнай сувязі з за-рубежымі краінамі сабраліся жы-вапісы, скульптары, графікі, май-стры тэатральна-дракарнаўнага і прыкладна

Па шляху сацыялістычнага рэалізму

М. ЛАРЧАНКА, прафесар.

Зарубежныя рэакцыйныя літаратары-рэвалюцыянеры, нахабна ігнаруючы рэальныя гістарычныя факты, паблытліваюць на сацыялістычным рэалізм, адмаўляючы гістарычную заканамернасць яго развіцця. І таму пытанне аб генезісе і заканамерным развіцці сацыялістычнага рэалізму, які стаў зямлянічнай з'явай у развіцці сучаснай літаратуры, — надзвычайна важнае для кожнай нацыянальнай літаратуры.

На ІV Міжнародным з'ездзе сацыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуры падкрэслена: «Фармаванне сацыялістычнага рэалізму ў літаратурах розных краін адлюстроўвае агульную заканамернасць развіцця новай, сацыялістычнай літаратуры, што ўласціва ўсім краінам, у той жа час літаратура кожнага народа нясе на сабе пячатку нацыянальнай спецыфічнасці. Агульнае выступае і можа быць аразумета толькі праз канкрэтна-нацыянальнасць».

У нацыянальнай літаратуры кожнай краіны перапаўначкова рэалізм пачынаецца зароджэннем і развіццём тады, калі ідзе ў пераход буржуазнага грамадства рабочы клас, які пачынае сацыялістычнага ідэала, становіцца выдучай і неадольнай сілай гістарычнага працэсу.

Парасткі сацыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуры зароджваюцца ў крытычным рэалізме пачатку XX стагоддзя, калі надыйшоў новы перыяд вываленчай барацьбы народных мас, на чале якіх сталі рабочы клас і яго партыя. Гістарычны спецыфік развіцця крытычнага рэалізму ў беларускай літаратуры і зароджэння ў ім элементаў рэалізму сацыялістычнага.

Першая руская рэвалюцыя 1905—1907 гадоў, буржуазна-дэмакратычная па свайму характары і прадэтарская па метадах барацьбы, глыбока ўваславляла народныя масы ўсёй Расіі, а таксама і Беларусі, абудзіла іх да рашучай рэвалюцыйнай барацьбы, усяляла ў іх веру ў перамогу над прыгнётаўнікамі і паканала ім шлях да вызвалення ад пад прыгнёту царызма, памешчыкаў і буржуазіі.

Рэвалюцыя 1905—1907 гадоў у гучыні беларускага народа яго таленавітых прадстаўнікоў Якуба Купалу, Якуба Коласа, Цёткі (А. Папковіч), Шкіра Гарціна, Максіма Багдановіча і іншых паэтаў-дэмакратаў. Яны абудзілі іх на вялікі пошыві — стварылі сапрады народную, глыбока рэвалюцыйную беларускую літаратуру. Творца наступных і развіцця лепшых традыцый у першую ў рускіх і беларускіх рэвалюцыйных дэмакратаў, Янка Купала, Колас, Шкіра Гарціна сваёй вышэйшай творчасцю ўзнялі на новы, больш ступень, набылі яго сацыялістычнага. Нека Купала на пасляваваў 35-гадовага асабістага дэкадэра, які праймае святасць беларускай арыгінальнай літаратуры першай рускай і былі разам з набуўтавалі разам з ім, якім. Кропкі таго яны, якое цар пераўваснаўчыць, сваялі нам з буды, надавала багдзёрскі і шчырую светлую прышчыну (Літаратура і мастацтва 1940).

Я словы Які Купалы сведчыць ён і яго палітэнікі, белыя рэвалюцыйна-дэмакратычныя паэты, нягледзячы на пішуны і акадэмічны для тых умоў абмежаванасць свайго светогляду, у якой меры кіраваліся сацыялістычным ідэалам ужо ў сваёй дэкадэрычнай творчай практыцы.

У дэкадэрычным рэалізме Які Купала, Якуба Коласа і Шкіра Гарціна, а часткова і ў рэалізме Цёткі (А. Папковіч) пачынаюць унікаць і паступова фармавацца элементы сацыялістычнага рэалізму. У чым яны праяўляюцца? Каб адказаць на гэтае пытанне, трэба пачаць выдзіць агульную якасць рэалізму Які Купала і Якуба Коласа дэкадэрычнага перыяду. Якісць гэтая вызначаецца перш за ўсё смелым, адкрытым, рашучым, рэвалюцыйным падыходам народных паэтаў да мастацкага паказу тагачаснай сацыяльнай рэчаіснасці, іх наступальнай, рэвалюцыйнай актыўнасцю, накіраванай на пераўваснаўчыць сацыяльнага ладу. У крытычным рэалізме Ф. Багшэвіча і яго паслядоўнікаў другой паловы XIX стагоддзя гэтай якасці ішо амань не было або яна толькі нараджалася ў іх творчасці.

Кіруючыся ў сваёй творчай практыцы ідэямі астыкі крытычнага рэалізму рускіх рэвалюцыйна-дэмакратаў, Янка Купала, Якуба Колас, Цёткі, Шкіра Гарціна, Максіма Багдановіча вялі актыўную барацьбу за гэтую астыку, развіццём і новых умовах я творчыя прышчыны.

Янка Купала і Якуба Колас вялі актыўную барацьбу з ліберальна-буржуазным і нацыяналістычным ідэалам, які прапаведвалі творчы

«мастацтва да мастацтва», безыдэйнасці, апалітычнасці.

Буржуазныя нацыяналісты з «Нашай нівы» спрабавалі трэціраваць Янку Купала, Якуба Коласа і іншых паэтаў-рэалістаў, называючы іх «інтэлігентамі ў пастушынай скуру», імкнудыся перацягнуць некаторых літаратараў на свой бок, зрабіць з іх паэтаў «чыстай красы», рабілі ім адкінуць рэвалюцыйныя прышчыны рэалізму і народнасці і павілі на вывучку да дэкадэрычных асэрваў, якіх прапаведвалі рэакцыйны ідэйны чыстага мастацтва, ідэй апалітычнасці. У 1913 г. у газеце «Наша ніва» (№ 27) быў надрукаваны артыкул «Слабачыне доўг», накіраваны супраць Які Купала, Якуба Коласа і іх школы. Беларускіх паэтаў-дэмакратаў у гэтым артыкуле абінававалі ў тым, што яны пішуць творы на сацыяльна-палітычныя аб'екты і бяспраўдліва абраўваць беларускага народа і абыходзяць «брасу жыцця і прыроды». Маўляў, таму іх песні «сумныя» і «плакельныя».

Ад імя беларускіх паэтаў-дэмакратаў з рашучай водпаведдзю астык-вучным буржуазным нацыяналістам выступіў Янка Купала. У артыкуле «Чаму плача песня наша?», «эмцыяналізм у «Нашай ніве» (№ 30, 1913) пад псеўданімам «Адзіна з парнаскай», паэт з абурэннем адкінуў патрабаванне адкінуць ад тэматкі народнага жыцця ў свет нейкай «чыстай вечнай красы». Я. Купала абараняў пазіцыі рэвалюцыйна-дэмакратычнай астыкі, астыкі рэалізму і народнасці: «Калі ў памяці 1905 год зрабілася зваруха, калі ў Расіі ў кожнага чалавека стала будзіцца душа да новага жыцця, то і ў беларуса будзіцца душа да новага жыцця, — пісаў ён, — і ў беларуса будзіцца душа да новага жыцця «я», стала дунуць доўга дэмакратычна думка, і ў іх людзі. Паліліся паэты, песьніры свайго, забытага бога і людзей краі і доўгай народнай. Пракочі яны ні не пракоі — аб гэтым скажа будучыня, але што яны косяць ад косяці свайго народа, — аб гэтым і гэты быць не можа. Ці ж маглі гэтыя паэты ў першых сваіх словах аявляць толькі хараво сваёй бацькаўшчыны, не аявляючы спачатку на рэальны быт я сьмію? Кашенію, душа паэта перш-на-перш сапелта тое, што ў ёй накіпела праз доўгія гады парнія і акружаючай бяс-прасветнай надойі».

Надтрымліваючы думкі Які Купала, Якуба Коласа ступіў перад паэтам і пісьменнікам задачу — стварыць такія песьні, пісаць такія глыбока ідэйныя і рэалістычныя творы, якія дапамагалі б рэвалюцыйнай барацьбе народа ў яго вызваленні ад пад прыгнёту, якім і б прамоўна і да пераўваснаўчыць жыцця, да рэвалюцыі, да свабоды.

У вершы «Песьняру» (1910) ён пісаў:

«Заспявай жа мне песню такую,
Каб маланкі жалала яна
і паліла нядолю людскую,
Каб грэмела, як гэў перуна».

Вядучы аманяне за рэалізм і народнасці ў навейшай беларускай літаратуры, Максім Багдановіч і адны з сваіх палемічных артыкулаў, накіраваны супраць беларускіх дэкадэраў і розных шавіністаў, аднаўчыў, што «наша пісьменнасць ня-раўнаважна, але вялікі паўчэцём на-роўнаважна ўсё яе пае. Не на грама-дзкіх справах трывае яна і ніколі не пабжае чысціць боты капіталу» (М. Багдановіч. Творы, т. 2, стар. 12).

Ішо ў першым сваім творы «Музыка» (1907) М. Багдановіч поўна і ясна сказаў, што літаратура і мастацтва павіны служыць народу, што толькі ў гэтым іх сіла, іх сапраўднае прызначэнне. Ён падкрэсліў цесную сувязь паэта, мастака з жыццём народа, дзейнае значэнне мастацкай літаратуры, яе актыўнае ўдзяленне на рэчаіснасць.

Як барацьбіць за рэалізм і народнасць мастацтва, за народную культуру, ён пісаў у артыкуле «Забываць шлях»: «Каб улажыць што-небудзь свай ў скарбніцу святай культуры, каб уціць у напу пазію свежыя сонкі, каб стаць бліжэй да душы народа, асей патаціць яе дужоўную смугу і сапрады ўзіцца за вялікую працу: развіццём беларускай народнай культуры» (М. Багдановіч. Творы, т. 2, стар. 41).

Разуменне народнасці пазіі і паэта ўзнята Янкам Купалам у вершы «З кутка жаданія» на новы ўзровень у параўнанні з разуменнем тагачаснага паэты Багшэвічам і яго палемікам — на ўзровень рашучай, самаахварнай, бяскампраміскай рэвалюцыйнай барацьбы за поўную свабоду працоўных, за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне народа з-пад прыгнёту царска-памешчыцкага ладу, за лепшую долю, шчаслівае жыццё і светлую будучыню роднага краю. У гэтым разуменні народнасці, а разам з тым і крытычнага рэалізму, на першы план выступіла адкрытая рэвалюцыйная актыўнасць паэта і яго становіцца героя ў справе пераўваснаўчыць рэчаіснасці, чаго ў крытычным рэалізме Багшэвіча і яго палемікаў амань не было.

Больш таго, пад уплывам барацьбы рабочага класа і яго партыі, рэвалюцыйнай актыўнасці ўсёх народных мас, якіх выступілі на аманяне са сваімі прыгнётаўнікамі ў час буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі, пад уплывам пралетарскай ідэй Горькага ў дэкадэрычнай

творчасці Які Купала і Якуба Коласа, а таксама Цёткі і часткова Максіма Багдановіча, крытычны рэалізм дасягае такой высокай ступені, што ў ім пачынаюць унікаць і паступова развівацца элементы рэалізму сацыялістычнага.

3

Пытанне аб узнікненні і развіцці сацыялістычнага рэалізму ў дэмакратычнай літаратуры капіталістычнага грамадства — вельмі складанае. Яно патрабуе яшчэ таарытычнай распрацоўкі.

На Другім Усеагульным з'ездзе савецкіх пісьменнікаў у дэкадэрах і вышчлененых некаторых зарубежных літаратараў надраблівалася думка аб тым, што сацыялістычны рэалізм не толькі з'яўляецца метадам савецкай літаратуры, але і становіцца творчым метадам літаратуры краінаў народнай дэмакратыі, а таксама прагрэсіўнай літаратуры капіталістычнага свету.

Гэта — правільнае сцвярджэнне. З ленынскага вучэння аб дзюях культурах у класавым грамадстве вынікае, што ў кожнай нацыянальнай культуры такога грамадства ёсць дэмакратычныя і сацыялістычныя элементы, якія адлюстроўваюць жыццёвыя ўмовы і барацьбу працоўных мас супраць прыгнётаўнікаў за свабоду і лепшую будучыню. У рускай літаратуры, як вядома, сацыялістычны рэалізм узнік і аформіўся як творчы метад у дэкадэрычнай творчасці Горькага. Гэта сведчыць, што зароджэнне і развіццём сацыялістычнага рэалізму магчыма не толькі пры сацыялізме, але і ў умовах буржуазнага грамадства.

Які ж элементы сацыялістычнага рэалізму канкрэтна праявіліся ў творчасці Які Купала, Якуба Коласа і іх паслядоўнікаў у дэкадэрычнай творчасці? Перш за ўсё трэба сказаць, што беларускія рэвалюцыйныя дэмакраты пачатку XX стагоддзя ў лепшых сваіх творох пад жыватворным уплывам горькаўскага гуманізму сцвярджалі жыццё як творчасць, а чалавека як індывідуальна сіню, што пераўваснаўчыць свет у мтах пабудовы ў ім такога грамадскага ладу, у якім бы не было месца эксплуатацый чалавека чалавекам, прыгнётаў аднаго народа другім народам. Адаўноўны гэтай ідэйна-філасофскай устанавы спачатку ў дэкадэрычнай творчасці Які Купала, Якуба Коласа, а таксама ў пазіі Цёткі, М. Багдановіча з'яўляюцца становічы вобраз чалавека, актыўнага пераўваснаўчыць старога жыцця ў новае, свабоднае, шчаслівае, радаснае жыццё для ўсёх працоўных, чалавека ў горькаўскім разуменні. Асмань не выдзяляючы той знамянальнай факт, што Янка Купала і Якуба Колас у дэкадэрычнае час захапаліся творчасцю Горькага, а Горькі ў сваю чаргу цікавіўся творамі Які Купала і Якуба Коласа, даваў ім высокую ацэнку, хваліў беларускіх паэтаў за іх глыбокую народнасць.

Горькаўскі ідэйны рэвалюцыйны пераўваснаўчыць свету, аб найвышэйшым значэнні працы, якая стварае «ўсё каштоўнае, усё прыгожае, усё вялікае ў гэтым свеце». Ідэй пралетарскага гуманізму для Купала, Коласа і іх паслядоўнікаў з'яўляўся пружыводнай зоркай і ў той або іншай ступені праявіліся ў іх творчасці.

Ідэй Горькага аб тым, што працоўны народ — невымерны крыніца энергіі, што ён — рухавіца сіла гісторыі, што толькі ён здольны пераўваснаўчыць магчымае ў неабходнае, усё мары аб шчаслівым, прыгожым жыцці — у рэальную сапраўднасць, не толькі адпавядалі астыкім поглядам Купала і Коласа, але і натхнілі і накіроўвалі беларускіх рэвалюцыйных паэтаў на шлях сацыялістычнага рэалізму. Больш таго, горькаўскі ідэй, ідэй большавіцкай партыі аб савоце рабочага класа і працоўнага сямства ў вызваленчай рэвалюцыйнай барацьбе, творча засвоеныя беларускімі рэвалюцыйна-дэмакратычнымі пісьменнікам прыстаўвалі да нацыянальных умоў дэкадэрычнай Беларусі, утваралі сабою пачатковыя элементы, першыя парасткі сацыялістычнага рэалізму ў крытычным рэалізме беларускай літаратуры перыяду буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі.

Канкрэтным гэтае палажэнне. З'яўляючыся на сваіх поглядах рэвалюцыйнымі дэмакратамі, Янка Купала і Якуба Колас у сваёй тагачаснай творчасці бліскава рэалізавалі патрабаванне Максіма Горькага аб тым, што мужык, папулярны герой рускай і сучаснай літаратуры, павінен быць паказаным па-іншаму, па-новаму, з іншых творчых пазіцый, чым ён паказваўся ранейшымі рэалістамі. І беларускія класікі дэкадэрычнага перыяду, якія пазылі прыгнётаўніка царска-памешчыцкім ладам беларускага працоўнага сямства на сутнасці як савізна рабочага класа ў барацьбе супраць парызма ў перыяд буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі.

М. Жыгоцкі.

Па слядах нашых выступленняў

Выраб цацак павялічыцца

У артыкуле Эм. Ціцерына «Пра шакі» змяшчана ў № 94 нашай газеты за мінулы год, расказвалася аб недастатковай колькасці і нізкай якасці дзіцячых цацак у магазінах Мінска.

Старшыня праўлення Белтрансва тав. Машоўка павядаміла рэдакцыі, што праўленне прыняло захады да ліквідацыі названых недахопаў. Выраб дзіцячых цацак у 1959 г. значна павялічыцца.

ПІСЬМЫ ў РЕДАКЦЫЮ

Чанаем новых кніг

Бадай нішто не можа больш пераканальна ўдзяліцца на свядомасць дзіцяці, а таксама і дарослага, як удаля напісанне мастацкай твор — апаўданае, нарыс. З неабчымым захапленнем чытаюць дзеці кніжкі аб падв'ігах, аб келівах і прадавітых дзюях і стараўна быць падобнымі да любімых герояў. Вялікае ўражанне на дзюцё робіць кніга «Штурм і яго каманда» А. Гайдар. На ўзроўні цімураўскіх каманд створана нямаля брыгад скард вучняў. Гэта ж і ёсць плённы вынік выхавальнага ўдзялення кнігі!

А ці мала героікчы ўчынаў, пудобных спраў, добрых пачынаў аддзяліцца пярэ юнакі і дзюччаты? Беларускія літаратары ўнеслі значны ўклад у вырашэнне гэтай задачы: пель шораг добрых мастацкіх твораў напісана на гэтую актуальную тэму сучаснасці. З асабліва цікавацю чытаюць дзеці такія нядаўна выданыя кніжкі, як «Твая дарога» Г. Шыловіча, «На чалавек» Я. Курто, «Лясная калыханка» С. Шумікевіча і інш.

Нажаль, кнігі ў нас выдаюцца вельмі малым тыражом.

Добрую справу робіць газета «Пісьмы Беларусі», змяшчаючы на сваіх старонках апаўданае і вершы беларускіх пісьменнікаў для дзюцяі. Але ж газета хутка губляецца, і не ўсе вучні могуць мець у патрабамі час азмешчаць ў газеце творы. Куды дельш і цікавей апаўданаці, нарысы, вершы збіраць у кніжкі з добрымі ілюстрацыямі і добрай вокладкай. Ад гэтага справа выхавання падрастаючага пакалення многа выйграе.

І. ВЕЧАР,
настаўнік Тажыцкай школы
Чырвонаслабодскага раёна.

Патрабны ноты для баяна

Выдзяляючы ў асмань эстрадна брыгад з канцэртаў на рэспубліцы, мне неадразава дазволіла чыць у калгасных клубах, дамах культуры ігу самалейных баянаў. Цяпер колгасныя гэтых музыкантаў-аматараў у нас асабліва ўраста.

Нажаль, знаёшы ноты для баяна як самалейным, так і прафесіянальным музыкантам было часам вельмі цяжка. І гэта перш за ўсё дзюччаты беларускага рэспуртара. Прыкладна за апошнія дзюсяць год Дзяржаўнае выдзяленне БССР выдала толькі «Фантазію для баяна» Я. Глебава, а «Музыку (Масква) — баян» (1953). Вось, на сутнасці, і ўсё беларускі рэспуртараў які маюць назвы баяністы. А ў такім рэспуртараў адчувае востры недахоп не толькі мы, выхаванцы, а і студэнты кансерваторыі, музычных вучылішчаў рэспублікі.

Аднойчы мне даялося пачуць рад твораў для баяна, якія напісаны на разглед членаў рэспуртараў камісіі Міністэрства культуры. Аднак ні азын з гэтых твораў мамусыні не прынялі і не рэкамендавалі для выхаванцаў.

Па плану ў 1958 гаду павінен быў з'явіць у нашым выдзяленне спецыяльны зборнік музычных пералажэнняў і апрацовак для баяна. Але з-за таго, што адпаведны матэрыялы не былі спеаасова падрыхтаваны, выданне заплававанага зборніка на наўвэй час затрымавацца.

С. ФОМЧАНКА,
саліст Белдзяржэстрама.

Адкрыць букністэчны магазін

Прайшло больш года, калі ў газеце «Вісёскі рабочы» паявілася заметка аб неабходнасці адкрыць у абласным цэнтры букністэчны магазін. Вісёскі аблблжгагадаль запэўніў, што гэты магазін хутка ажыццявіцца. Ішлі дні. Мінуў год. Але абячанага магазіна ўсё яма і няма.

Колькі ж трэба чакаць, каб, напрыклад, букністэчны магазін быў адкрыты ў Вісёску? Вісёскі, работнікі Вісёскага аблблжгагадаль на чале дырэктара І. Багданавіча мала гэтым цікавіцца!

В. ЧЫСЦЯКОУ,
дацэнт Вісёскага педінстытута.

Цікавы дакумент

З Тапкента ў Літаратуры музёй Якуба Коласа паступіла афіша 1943 года. Яе перадаў музёю са свайго архіва Сцяпан Іванавіч Ліхадзюскі — пісьменнік і этнограф, які жыве і працуе ў Узбекістане. Афіша расказвае пра тое, як у час Вялікай Айчынскай вайны ў памяшканні Сярэдняазіяцкага дзяржаўнага ўніверсітэта адбылося аб'яднанне педэстаў СССР. Савецкіх пісьменнікаў Узбекістана і філалягінага факультэта ўніверсітэта, прысвечанае памяці народнага паэта Беларусі Які Купала.

У праграме пасяджэння былі: уступнае слова ўнз-прадзэлянта Акадэміі навук БССР народнага паэта Якуба Коласа, даклад навуковага супрацоўніка Інстытута літаратуры і мовы АН БССР Э. Баўдэя пра творчы шлях Які Купала, даклад члена-карэспандэнта АН БССР прафесара Т. Піканова «Дружба народаў у лірыцы Я. Купала», выступленні пісьменнікаў Алімджана, Ахматава, Гулямова, Царшчанкі, Агіявель, Пянькоўскага, Каптоўча і Ліхадзюскага, чытанне твораў Які Купала.

М. Жыгоцкі.

Па слядах нашых выступленняў

Выраб цацак павялічыцца

У артыкуле Эм. Ціцерына «Пра шакі» змяшчана ў № 94 нашай газеты за мінулы год, расказвалася аб недастатковай колькасці і нізкай якасці дзіцячых цацак у магазінах Мінска.

Старшыня праўлення Белтрансва тав. Машоўка павядаміла рэдакцыі, што праўленне прыняло захады да ліквідацыі названых недахопаў. Выраб дзіцячых цацак у 1959 г. значна павялічыцца.

3 юбілейна мастацкай выстаўкі. Карціна М. Манасона «Раніца».

Любоў ЗАБАШТА

Сяброўка

Бачу водалаў вёскі, рукамі ў гярэжку,
Там, дзе да Купала праптана сеежка.

Сінемі барвенка з кветкаю узнятай
Ціў я тага дома, ціў я тае хаты.

Правіні ў сэрцы беларусай мовы
Песняю ці вершам, удадзённым словам,

Прыгадай сяброўку з добраю душою,
З песняю сардэчнай, роднай, дарогаю.

Я ў вачах сяброўкі, ў песнях Беларусі
І тваіх напеваў, родны край, нап'юся.

Бо спяляся песні, як карніні дуба,
Песня беларусай, як матчына, любя.

Пераклад з украінскай мовы
А. АСТАПЕНКІ.

Будучыя кіраўнікі драмкалектываў

...У прасторнай зале ідуць за-взяты драматычнай студыі, створанай пры Магілёўскім абласным Доме народнай творчасці. Аспіцына вучэбнаму плану, Аспіцына ледна вучэбнага мастацтва. Вядзе яго аспіцына абласнога тэатра М. Бярозкі. Студыйны выступлюць са сваімі работамі — яны напісалі і падрыхтавалі некалькі сінэічных вядоў.

Хоць гледзчамі і крытыкамі з'яўляюцца свае ж таварышы, — кожны, каму прыпадае выхадзіць на імпрывізацыйную сцэну, прыкметна хвалююцца.

Больш года назад Магілёўскі абласны Дом народнай творчасці арганізаваў студыю драматычнага артыстанта. Займаюцца ў ёй 32 чалавекі — прадстаўнікі розных узростаў, розных прафесій. Н. Пратасва працуе на абутковай фабрыцы. Яе брыгада — адна з пераўваснаўчыць на вытворчасці — змяняецца за газнароўнае права знамянацца брыгадай камуністычнай працы. Л. Закапанскі, які выступіў разам з Н. Пратасвай, у сінэічным эмілюе працуе ў прама-іаляк самай разнастайнай функцыі: пачынаючы рэжысёраў, акцёраў, дэкаратараў, грэмаўраў і г. д. Задвоіма спектаклі маркучыя паказвае на сцэне тэатра ў Магілёўскага абласнога тэатра — рэжысёры Д. Дабэ, у рабочых і калгасных клубах.

Стварэнне драматычных студый пры абласных дамах народнай творчасці для падрыхтоўкі кваліфікаваных кіраўнікоў самадзейных драмкалектываў — справа вельмі патрэбная і карысная. Але такая студыя ёсць пакуль што толькі ў Магілёве. Вярта Рэспубліканскаму Дому народнай творчасці вывучыць і распавядзіць вопыт магіляўцаў. Драматычную студыю можна і патрэбна мець у кожнай вобласці.

Я. ТАРАСАУ,
наш. кар.

У. ДЭВАНОВІЧ.

Дзень чытання

Незвычайна ажыўлена было ў гэты дзень у Мінскай гарадской дзіцячай бібліятэцы імя М. Астроўскага: упершыню тут праводзіўся дзень чытання.

На гэты раз усё бібліятэчнае работа была даручана дзюям, і яны справіліся з ёю добра.

У чытальнай зале каля выстаўкі «Мы — акіябраты» правяла гутарку з маленымі наведвальнікамі вучаніца-сямікласніца Наташа Чашка, а Ваяціца Кудзіна і Бэла Фейліна арганізавалі літаратурную гульню «Дзед-усцець». Пры вялікай рускага мастака Шышкаўскага расказаў васьмі-класнік Яўген Каванькоў.

Маленыя чытачы самі афармлілі выдану кнігу і на хатнім абалежэнне. Акрамя гарадскіх вучняў, у дзіцячай бібліятэцы пабыла школьнікі Сплянскай сямігоднай школы Мінскага раёна.

У гэты дзень маленыя чытачы прышлі беларускія пісьменнікі Ус. Краўчанка, С. Грахоўскі і П. Руцель, якія прачыталі свае творы.

У дзень чытання бібліятэку наведвала ўвесь чоты час аматары-мастакі і будучыя аграномы — займаюцца ў гуртку.

Надаўна прафром і праўленне клубна акадэміі аб'явілі конкурс на лепшыя творы. Цяпер кожны раз у ідэале Сцяпан Навіцкага, Васіля Ганчарова, Петра Банарэўку, Мікалая Бамбалава і іншых можна бачыць з кістачкамі ў руках. На адной з карцін вырасоўвацца трохавярховы будынак, тагоўны

Незабыўныя дні

В. ЛЕПЯШЫНСКАЯ,
правадзейны член Акадэміі медыцынскіх навук ССРС,
член КПСС з 1898 г.

Калі падарожнік хоча аглянуць вожак прадзення шпал, ён аглядаецца назад. Так і мне сёння, каб больш ярка, вобразна ўявіць, якія вялікі шлях прайшла за сорак год Савецкая Беларусь, хочацца кінуць погляд на маленькі кавалачак яе мінулага. Мне і май сям'і давялося быць на вытокаў Савецкай ўлады на Беларусі і прыняць маленькіх палітных ўдзел у барацьбе і будаўніцтве пры першых кроках маладой рэспублікі.

Мой муж, Панцелямон Мікалавіч Лепаўшынскі ў 1918 г. працаваў у Наркамсветы па рэформе школы. Тэорыя наўхільна патрабавала спецыяльнай праверкі на практыцы, і вось, атрымаўшы блававінцы ад Уладзіміра Ільіча Леніна, Панцелямон Мікалавіч з групай камуністаў, сярод якіх былі і мы з дачкой, накіравалі ў сваю родную вёску Літвінавічы Кармянскай воласці Рагачоўскага павета, каб арганізаваць у парадуку эксперыменту працоўнага, заснаванага на новых прынцыпах педагогікі, школу, а затым таго, у тым жа парадуку эксперыменту, ён намерваўся арганізаваць сельскагаспадарчую камуну.

Па праўдзе сказаць, мы яшчэ недастаткова выраза ўдзялілі сабе тым умовам, у якіх нам прыдзецца весті гэтую работу ў ўкараняццё і звычайна сялян ідэі камуністычнай працы. Аднак мы былі гатовы сустраць любыя цяжкасці.

Наш прыезд быў сустрэты насяржана, недаверліва. Сяляне не спыталіся выяўляць свае адносіны да ўсіх лавіні, якія ўздыклі камуністы, што прыходзілі ў Літвінавічы.

Мы пачалі працу ў Літвінавічах была школа. Тут мы спачатку асяржана, потым больш узаўважна пачалі прымяняць новыя метады выкладання, уводзіць працоўны працэс. Арганізавалі школу для дораслых моладзі. Сістэматычна наладжвалі навукова-папулярныя лекцыі, суправаджаючы іх практычным літаратурным арганізаваў і навілікую амбулаторыю.

Усе гэтыя мерапрыемствы не выклікалі незадавальнення з боку літвінаўцаў. Аднак, было нешта, што ўсё-ж яшчэ ў нашых аднавяскоўцаў і трывогу. Мы стварылі партыйную ячэйку, у якую ўвайшло каля дзесяці камуністаў. Арганізавалі партыйную школу. Аднаю з асноўных задач нашай ячэйкі было стварэнне сельскагаспадарчай камуны. Вось на гэтым шляху мы і сутыкнуліся з першымі сур'ёзнымі цяжкасцямі.

Нягледзячы на самую ўзгодненую агітацыю і прапаганду камуністычных ідэй, з беспартыйных сялян у камуну зацікавіліся запіскамі толькі два чалавекі. Аднак гэта не спыніла камуністаў, і яны ўзяліся за падрыхтоўку матэрыяльнай базы для камуны.

Непадалёк ад Літвінавіч знаходзіліся закінуты фальварак і невядлікі завод, не памятаю, ці то шклянны ці то цагельны. На аснове імяна гэтай матэрыяльнай базы меркавалася стварыць будучую сельскагаспадарчую камуну.

Успамінаюцца цікавыя эпізоды, звязаны з адносінамі літвінаўцаў да гэтай задумкі Панцелямона Мікалавіча, якая ім не спадабалася. Некай прыйшлі да яго двое літвінаўцаў, якія яшчэ вырашылі весті з ім «справаворы».

— Вось што, Панюха, — зварнуліся яны да яго. — Быў бы ты папом, рукі б табе цалавалі, маліліся б да цябе. А будзеш камуну ўводзіць, усё роўна заб'еш.

Гэта была толькі першая наваліна. Жыццё школы ішло сваім шляхам. Многія поспехі радалі нас. Дзеці прагну ўспрымаць кожнае сказанае намі слова. Школьныя заняткі сталі для іх неабходным, як паветра, і яны прасілі нас, каб вечаарам мы дазвазілі ім зноў прыходзіць у школу.

І вось аднойчы здарылася нешта незвычайнае. Дзесяць годзія раніцы, а ў класе ні аднаго вучня. У гэтым годзе нешта незвычайнае, аламацельнае. Але вось дзверы адчыніліся і ўваходзіць, горда паабяцваючы вучыма, сын баяцка, будучага камунара, Андрэй Вітаў. Хлопчык садзіцца па парту.

— Я буду адзін займацца. Тыя гавораць: «Не пойдзем да камуністаў вучыцца».

За Андрэем Вітавым базавалі пракарцілі яшчэ тры вучні. Заняткі прайшлі з чатырма.

Гэта было напярэдні стракамытаскага мянжу. Хвала стракамытаскім дакацілася да Кармі, і на наступны дзень нам павадылі, што ў Карме кулакі забілі трох камуністаў. Сабралася на іх ячэйка. Сталі падлічваць зброю. Аказалася дзве-тры вінтоўкі, наган, і дзвеца, гравата. Прайшла чутка, што пасля кармянскіх камуністаў мясціні пайдуць бить літвінавіч.

Памятаю, у гэты дзень з раніцы ў Літвінавічах панавала нейкая алавецкая цішыня. Што чакае нас — мы не ведалі. І рэптам хтосьці ўбірае ў пакой і гаворыць:

- Едуць...
- Хто?
- Атрад.
- Які?
- Невядома...

Гэта Юркія, старшыня атрада ЧК, высланага на вырочку да нас з Рагачова.

У атрадзе Юркіна быў латышскі стралок, палітом Цымерман, які хутка пасля гэтага загінуў у Рагачове гераічнай смерцю.

Мяжэ быў падаўлены. Але ў школьным калектыве не было раейшай маналітнасці, раейшай атмасферы дружбы і саброства. Вучні расказалі на два варажы паміж сабой лагера. Увесь усталяваны ўклад школьнага жыцця парушыўся.

І вось паўстала пытанне аб стварэнні самастойнай школы, у якую

пойдуць толькі вучні, якія самі да нас пайдуць. Але ўзнік новы канфлікт, і на гэты раз — канфлікт паміж дзецьмі і бацькамі. Аднаго з вучняў бацька нават выгнаў з дому і ў гэты вечар «выганнік» мы знайшлі пад партамі. Намі было прынята рашэнне арганізаваць для вучняў нашай новай школы інтэрнат. Не абыйшлося без эксцэсаў. Кулакі гадзілі новай школы інтэрнат. Міхай Іванавіч Кернаўшчык.

Калі ўпершыню ўвесь школьны калектыв сабраўся за доўгім абедзённым сталом, маленькі хлопчык Восіпак перажома ўзнуў сваю драўляную лыжку і закрывае:

— Вратці! Ды гэта ж у нас камуна!

Так нарадзілася ў нас першая ў Савецкім Саюзе працоўная школа-камуна.

Стварэнне інтэрната рэзка змяніла аблічча школы. Дзеці са-сапраўднаму адчулі сабе гаспадарамі школы. Праца стала не вучэбным працэсам, які гэта было раней, а наўдзячна неабходнасцю. Праца не навізвалася дзецьмі, а выходзіла з іх уласнай патрэбы.

Абслугоўваючага персаналу ў школе-камунае не было, і літаральна ўсё даводзілася рабіць самім дзецьмі сумесна з намі.

Апрача самаабслугоўвання, працоўны працэс быў звязаны з работай «рабей» Усе дзеці, згодна сваім схільнасцям, паазаліліся на арцельца. Адна арцельца займалася ў швейнай майстэрні, другая — у сталарнай і сласярнай, трэцяя — на гародзе і г. д. Пераход з арцельца ў арцельца быў свабодным, і таму праца дзецей ніколі не была прымушовай.

Усё выхавальная работа таксама ляжала на саміх дзецьмі, якія пры дапамозе арганізацыі самаадукацыі, практыкуемы школьнае сходы, узадыейнілі на виваватых дзятэй. За педагогамі заставалася функцыя кіраўніцтва, прычым мы імкнуліся рабіць гэта так, каб дзеці як мага менш заўважалі руку рулявога.

Хутка школьнае жыццё настолькі наладзілася і ўдасканалілася, што ў нас з дзецьмі сталі ўнікаць грандыёзныя планы пабудовы вялікага каменнага будынка для новай школы, якая б стала магутным культурным цэнтрам у наваколлі. Энтузіязм юных камунараў узрастаў з кожным днём.

На нашым шляху паўстала новал перашкода. Кіраўнікі кулацкага паўстання, якія пазбеглі пакарання, падалі ў ляс, арганізуючы там банды. Пачаліся выпадкі грабаву або забойства. Бандыты выразалі цэлыя дзяўрэйкі сем'і. Яны напалі на пароход, і ў Сожы плавалі акрымаўленыя труны ахвяр бандытызму. Настрой быў трывожны.

У нашу школу падкідалі запіскі з пагрозай спаліць школу і забіць нас. І вось днём ідзе звычайнае школьнае працоўнае жыццё, а ўначы ўсталяваліся дзясурствы, вартыны і педагогаў і вучняў з вінтоўкамі ў руках ходзяць яны школы, прыслуховуючыся да кожнага падазронага шлола. Настрой у дзятэй быў нервовы. Наблiжэнне ночы выклікала ў іх вялікі неспакой. А тут яшчэ здарыўся новы неспрыемны выпадак.

Партыйны камітэт і рэўком паслаў чатырох камуністаў на разведку і

пошукі бандытаў. З трывогай праводзілі мы іх, а на досвітку двое аказаліся забітымі на месцы, а двух прывезлі на падводзе да нас. Адна з іх быў ужо мёртвы, а другі, тав. Антоненка, ляжаў з прастрэліным чэрапам.

Цяжка расказаць, што давялося рабіць у ўмовах мадэльнай высокай амбулаторыі, дзе апрача «ду і марлі» здаецца, нічога не было, каб выратаваць ад смерці нашага таварыша. І ўсё ж тав. Антоненка быў выратаваны. Праз многа год атрымала я пісьмо, у якім было напісана: «Я той, які быў забіты бандытамі...»

Напружэнне пераў дзятэй дасягнула крайняй ступені. Бессонноўна было працягваць у гэтых умовах работу і, дамовіўшыся з Масквой, мы вывезлі 22 вучняў нашай школы, якія ўліліся ў арганізаваную ў Маскве вопытна-ўзроўню школу-памуну імя Панцелямона Мікалавіча Лепаўшынскага.

Мінула многа год. Не раз даводзілася нам сустракацца з нашымі былымі вучнямі, выхаванцамі, якія сталі ў рады актыўных будаўнікоў сацыялізму. Мне вядома, што ў Літвінавічах, у якіх ледзь не ўсё было спалена і разбурана імкненьмі акупантаў, зноў адрадыліся новыя жытцё. Калісьці кінутае зерне ўзышло, і тое, што было ў нас у марач, сёння стала зьявіць. У Літвінавічах на месцы спаленай школы пабудавана вялікая электрыфікаваная школа-дзясургодка імя Панцелямона Мікалавіча Лепаўшынскага. Але калі ў старой школе не налічвалася больш сарака вучняў, то ў сучаснай Літвінавіцкай школе вучацца сотні дзятэй — юнакі і дзяўчаты, якім не трэба сёння пачаць з вінтоўкамі ў руках ахоўваць сваю школу ад бандытаў. Дзеці смела і свабодна аддаюць свае сілы вучэбнай працы, авалодваючы ўсімі гадзімі ідуцай, рытухуючы сабе да будаўніцтва новага шчаслівага камуністычнага грамадства.

Жадаю не толькі імхаванцам Літвінавіцкай школы, але ўсім беларусам народу далейшага паспяховага развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі, новых дасягненняў і працвіцця сацыялістычнай культуры, навукі і мастацтва.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Ніл ПІЛЕВІЧ З тваім імем у сэрцы

Я шчаслівы, што ў суджаны час Нарваліўся на гэты зямлі, Дзе такіх густыя ясым І такіх спакойныя ракі, Дзе вясной непуготна штораў Зеленае разліўна-на, Дзе ўладар гэтай дзіўнай красы — Ты, народ мой, на вечныя векі!

Я шчаслівы, што воляна магу Вымяраць свае далі-шляхі, Што выдзі тваіх чыстых крыніц Я магу прагнаць сабе смагу, Што глыбока ў душы берагу Гоман пушчэ-таемна-лакуі, Бяжэ вясёлых электразаціў, Колер роднага сцяга.

Я шчаслівы, што ўздуў для жыцця Хоць па кроплі малай ад цябе — Працавітасці шчырай тваёй, І сардэчнай любові і спагады, А яшчэ ўздуў адвагу байца, Каб не гнуцца ў агні-барацьбе, І пашана да славы жывой, І багатысць да чорнае зароды.

Я шчаслівы, што ў братняй самі Тут наладзім дружбу знябоў, Хлебам-солью часцей што ні год Сустрэкаю гасцей я парога, Што ў далёкіх і блізкіх краях, Дзе ні быў, дзе ні ехалі, ні ішоў, Я не чуў пра цябе, мой народ, Анлівадана слова блага.

Новыя радзёнапісы
Музычная рэдакцыя Беларускага радыё зрабіла новыя запісы твораў у выкананні ўдзельнікаў Дзяржаўна-самадзейнага мастацтва, прысвечанай 40-годдзю Кампартыі Беларусі і ўварання БССР.

Творы Шуберта, Дворжак, Цюконка, Манюшкі запісаны ў выкананні сімфанічнага аркестра Брэста. У выкананні Гродзенскага гарадскога сімфанічнага аркестра запісаны творы Ільіка — «Вальс-фантазія» і «Партыяцкія песні».

Магілёўскі гарадскі аркестр народна-інструментальных запісаў творы Каміненка і Мусаргускага.

У выкананні хору калгаса «Ленінскі шлях» Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці запісаны песні П. Шындлюскага і беларускія народныя песні.

Цікавы рэпертуар запісаны ў выкананні харавой капелі калгаса «Сцяг Савецкага» Наваруцкага раёна.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Многа трывогаў запісана ў выкананні Гродзенскага ансамбля песні і танца, Пінскага гарадскога хору, хору клуба чыгуначнікаў станицы Брэст, мужыцкага харавога калектыву з гарадскога пасёлка Барань Аршанскага раёна.

Зроблены новыя запісы і асобныя выканаваньні.

Палепшыць падрыхтоўку бібліятэчных работнікаў

Мінскі бібліятэчны тэхнікум імя А. С. Пушкіна — адзіны ў рэспубліцы навуцальна ўстанова, якая рыхтуе спецыялістаў сярэдняй адукацыі для масавых бібліятэк. За па-сьляваеннага гады тэхнікум выпусціў звыш 1500 спецыялістаў, што дапамагло не задалавальнае патрэбы бібліятэкаў.

Выпускіні нашага тэхнікума працуюць ва ўсіх абласцях рэспублікі. Сярод іх ёсць таварышы, якія ўмеюць прапагандаваць кнігу. Гэта Л. Доўнар — загадчык Баранавіцкай раённай бібліятэкі, В. Мардасева — загадчыца Каўчонскай сельскай бібліятэкі Пятрыкаўскага раёна, М. Пісарчык — загадчыца Лепельскай раённай бібліятэкі і многія іншыя.

Закон «Аб умацаванні сувязі школы з жыццём і аб далейшым развіцці сістэмы народнай адукацыі ў ССРС» ставіць перад намі новыя адказныя задачы: нам трэба павысіць якасць падрыхтоўкі маладых спецыялістаў — працавітоў культурнага фронту рэспублікі. Пры гэтым трэба ўлічваць і тое, што цэпер у сувязі з перабудовай сярэдняй і вышэйшай школы на многа павялічваецца роля масавых бібліятэк.

Для таго, каб налічыць навуцальна не студэнтаў да практыкі, да іх непасрэднай самастойнай работы ў бібліятэках, неабходна больш увагі надаваць практычным заняткам. Мы лічым, што трэба перш за ўсё навіліць тэрміны практыкі да месцаў чытачых. Пры гэтым трэба так арганізаваць справу, каб студэнты не былі практыкантамі і толькі, а працавалі бібліятэкарамі, гадзічкіма чытальнікамі залы, перасютаюча фонду пад непасрэдным кіраўніцтвам старэйшых работнікаў бібліятэк і кіраўнікоў практыкі. Вытворчучы практыку варту праводзіць у канцы трэцяга года навуцання.

Тэхнікум працуе па вучэбнаму плану і праграме, якія падрыхтаваны для бібліятэчных тэхнікумаў РСФСР. Улічваючы тое, што тэхнікум рыхтуе спецыялістаў для Беларусі, патрэбна зрабіць і адпаведныя змены ў вучэбным плане і праграмах. У праграме па бібліятэчнай неабходна зварнуць асабліваю ўвагу на прапаганду беларускай кнігі наогул і ў прыватнасці беларускай мастацкай літаратуры. У праграме па дзіцячай літаратуры неабходна адвесці пэўную колькасць гадзінаў на вывучэнне беларускай дзіцячай літаратуры. Выкладанне гісторыі неабходна змяніць у такім напрамку: за лік скарачэння праграмы па старажытнай гісторыі ўвесці выкладанне навейшай гісторыі факультатывнае выкладанне дысцыплін, якія дапамогуць будучаму бібліятэкару ў яго масавай рабоце (напрыклад, сьпеы, мастацкае слова і інш.).

Пры тэхнікуме неабходна стварыць пераплётную майстэрню, дзе можна было б праводзіць практычныя заняткі на пераплётнай справе. Усё

гэта значна наблізіць вучобу да жыцця. Ціпер у тэхнікуме ёсць два аддзяленні: стацыянарнае і вачовнае. На апошнім займаецца каля 400 чалавек. Вачовнае навуцанне ў нас будзе значна пашырацца.

Студэнты-вачовнікі ў міжмесісны перыяд выконваюць кантрольныя работы. У іх самастойнай падрыхтоўцы да экзаменацыйных сесій ёсць шмат адпаведнае падручнікі, якія выдаюць падручнікаў і іншай вучэбна-метадычнай літаратуры імя і ў Мінску. А што рабей вачовнікам, большасць якіх жыць і працуюць у вёсцы?

Забяспечэнне вачовніка

